

Latijnse taal en cultuur

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 De onder '2 Algemene regels' geformuleerde bepalingen met betrekking tot een vraag zijn mutatis mutandis ook van toepassing op een kolon.
- 2 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen scorepunt(en) in mindering wordt/worden gebracht.
- 3 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolon een ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolon.
- 4 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolon.
- 5 Indien bij de vertaling van een kolon een Latijns woord niet is vertaald en dit woord niet van essentieel belang is voor de betekenis van dit kolon, één scorepunt in mindering brengen, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

1 maximumscore 1

Met het parallelisme (waarbij onderdelen van de twee zinnen gelijk gerangschikt zijn) wordt (de verwachting) ondersteund dat de verwondering/ervaring (van Nepos / bij het lezen) gelijk zal zijn (aan die van Plinius zelf / aan die bij het horen).

Of woorden van overeenkomstige strekking.

2 maximumscore 1

milites (regel 9)

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 2

a

- Ik zal/kan (in mijn eentje) mijn man verzorgen / het werk van een aantal slaven doen (die jullie voor de verzorging van mijn man zouden inzetten). / Arria zal/kan (in haar eentje) Paetus verzorgen / het werk van een aantal slaven doen (die de soldaten voor de verzorging van Paetus zouden inzetten).

Of woorden van overeenkomstige strekking 1

b

- Voorbeelden van een goed antwoord zijn: 1
 - De soldaten zouden in de problemen kunnen komen als de keizer zou horen dat ze een tegenstander een gunst hadden toegestaan.
 - De soldaten waren bang dat zij een list in de zin had.
 - Arria/Zij was een vrouw.

4 maximumscore 2

a

- (ingens) navigium (regel 12); Paetus 1

b

- minimo (regel 12) 1

Opmerkingen

- *Bij a het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.*
- *Bij a niet fout rekenen wanneer in plaats van '(ingens) navigium (regel 12)' is geantwoord 'ingensque navigium (regel 12)'.*

5 maximumscore 1

Wil je (dan/soms) dat / Je wilt toch niet dat je dochter mij (als ik zou moeten sterven) in de dood volgt, zoals jij jouw man in de dood volgt / zoals jij van plan bent je man in de dood te volgen?

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerkingen

- *Niet fout rekenen wanneer in het antwoord in plaats van 'zoals' is genoteerd 'omdat'.*
- *Niet fout rekenen wanneer geantwoord is 'Je dochter volgt mij (ook) niet in de dood, dus/dan moet jij dat ook niet doen.'*

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 2

- custodiebatur is een imperfectum; het duidt de (voortdurende) situatie (in het verhaal) van het bewaken (van Arria) aan 1
 - sensit is een perfectum; het duidt (binnen de situatie van het bewaken) de gebeurtenis (in het verhaal) aan, dat Arria het (bewaken) opmerkte 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Bij beide delen van het antwoord het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het deelantwoord juist zijn.

7 D

8 B

Afbeelding 1 en Tekst 1

9 maximumscore 1

Paete, non dolet (regel 25)

Tekst 2

10 maximumscore 2

- hyperbaton 1
 - Door dit stilistisch middel staan de echtgenoten (tweemaal) direct naast elkaar / zijn de echtgenoten als het ware met elkaar verstrengeld. 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking

Opmerking

Voor het tweede deel van het antwoord geen scorepunt toekennen wanneer alleen geantwoord is 'Door dit stilistisch middel wordt de omvang/grootte van hun liefde/band benadrukt.'

11 maximumscore 1

feci, strinxerat, traderet, facies

12 maximumscore 1

de wond (die Paetus zichzelf zal toebrengen) / de verwonding (van Paetus)
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer geantwoord is 'de zelfmoord (van Paetus)'.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 3

13 maximumscore 3

a

- Trajanus/U maakt geen aanspraak op een goddelijke status / wil niet als een god vereerd worden 1

b

- twee van de volgende antwoorden: 2
 - Van Trajanus staat er (slechts) één standbeeld (of hooguit twee) (in/bij de tempel van Jupiter).
 - Trajanus heeft zijn standbeeld(en) (slechts) in de voorhal (van de tempel van Jupiter) / (slechts) op een bescheiden plek gezet / niet tussen de andere godenbeelden gezet.
 - Trajanus heeft zijn standbeeld(en) in brons / niet in goud/zilver laten vervaardigen.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

14 maximumscore 1

In het Latijn is *ictus* lijdend voorwerp; in de vertaling (is iedere slag) onderwerp.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerkingen

- *Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.*
- *Niet fout rekenen wanneer geantwoord is 'In het Latijn is ictus accusativus; het is vertaald als(of het) nominativus (is).'*
- *Geen scorepunt toekennen wanneer alleen geantwoord is 'In het Latijn is ictus meervoud; in de vertaling is 'slag' enkelvoud.'*

15 maximumscore 2

a

- *serae(que)* (regel 10) 1

b

- de (afschrikwekkende in het vuur gegooid) beelden (van Domitianus) 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking

Vraag	Antwoord	Scores
16	maximumscore 2	
	a	
	• Plinius' toon is negatief; Statius' toon is (juist erg) positief/vleiend	1
	b	
	• Statius heeft dit geschreven tijdens de regeerperiode / het leven van Domitianus (en liep zodoende het risico zwaar gestraft te worden, en Plinius schrijft dit na Domitianus' dood)	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Bij a het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.</i>	
17	maximumscore 5	
	a	
	• Ergo (regel 6)	1
	• Simili (regel 13)	1
	b	
	• de drie volgende antwoorden:	2
	– At (regel 3)	
	– autem (regel 7)	
	– quidem (regel 16)	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
	c	
	• twee van de volgende antwoorden:	1
	– anafora	
	– asyndeton	
	– chiasme	
	– climax	
	– hyperbool	
	– tricolon	
	– parallellisme	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Bij c het scorepunt alleen toekennen wanneer twee juiste antwoorden genoteerd zijn.</i>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 1

Trajanus zorgt ervoor dat er een vrijer/veiliger klimaat van spreken is. / Slechte keizers kunnen straffeloos/veilig gehekeld worden. Of woorden van overeenkomstige strekking.

19 maximumscore 1

piorum civium (regel 25)

Tekst 4

20 maximumscore 3

a

- atria (regel 3) / domus (regel 4)

1

b

- (regel) 4

1

c

- radiabant (regel 3)

1

21 maximumscore 1

domini (regel 12)

22 maximumscore 1

abstulerat (regel 8)

Tekst 4 en Tekst 3

23 maximumscore 1

De nieuwbouw (onder de Flavische keizers) komt / Titus komt / De Flavische keizers komen extra positief uit de verf omdat die wordt/worden vergeleken met / gesteld tegenover het (negatief beschreven) paleis van Nero / met/tegenover Nero / de Domus Aurea.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

	Kolon 24 (regel 1-2)	
24	maximumscore 2 Sempronius Caelianus, egregius iuvenis, (kolon 25) duos servos misit ad me; Sempronius Caelianus, een/de voortreffelijke/roemrijke jonge man, heeft (de) twee slaven naar mij gestuurd	
	Niet fout rekenen: Caelianus van de gens Caelia/us / van Caelius duos verbonden met tirones (kolon 25)	0
	Kolon 25 (regel 1)	
25	maximumscore 1 repertos inter tirones die / nadat ze tussen/onder (de) rekruten ontdekt waren/zijn	
	Niet fout rekenen: repertos die men/hij ontdekt had/heeft / nadat men/hij ze ontdekt had/heeft Niet fout rekenen: reperire (terug)vinden repertos verbonden met tirones	0
	Kolon 26 (regel 2)	
26	maximumscore 2 quorum ego supplicium distuli, (en) van hen heb ik de straf uitgesteld / van wie ik de straf uitgesteld heb	
	Niet fout rekenen: quorum wiens Niet fout rekenen: supplicium doodstraf/terechtstelling differre elke andere betekenis dan uitstellen of een synoniem daarvan	0
	Kolon 27 (regel 2-3)	
27	maximumscore 2 ut te, (kolon 28), consulerem de modo poenae. opdat ik u kon/zou raadplegen / raadpleegde / om u te (kunnen) raadplegen over de strafmaat / manier van bestraffing / soort (van) straf	
	Niet fout rekenen: ut zodat Niet fout rekenen: te jou ut zoals	0
	te consulere met u overleggen	1
	consulere elke andere betekenis dan raadplegen/overleggen of een synoniem daarvan	0
	poena boete/foltering	1
	poena onderpand	0

Vraag	Antwoord	Scores
28	<p>Kolon 28 (regel 2-3) maximumscore 1 conditorem disciplinae militaris firmatoremque (de) grondlegger en (de) bevestiger/versterker van de krijgstucht / (de) militaire discipline / krijgskunst / het militaire systeem / (de) militaire wetenschap(pen)</p> <p>Niet fout rekenen: (de) grondlegger van de krijgstucht / (de) militaire discipline / krijgskunst / het militaire systeem / (de) militaire wetenschap(pen) en (de) bevestiger/versterker</p>	
29	<p>Kolon 29 (regel 3-4) maximumscore 2 Ipse enim dubito ob hoc maxime, Zelf twijfel/aarzel ik namelijk het meest / voornamelijk/juist door het volgende</p>	
30	<p>Kolon 30 (regel 4) maximumscore 1 quod ut iam dixerant sacramento, (namelijk) dat ze weliswaar de soldateneed al gezworen hadden</p>	
31	<p>Kolon 31 (regel 4-5) maximumscore 2 ita nondum distributi in numeros erant. maar nog niet verdeeld waren over/in (de) afdelingen / ingedeeld waren in (de) afdelingen / geordend waren naar (de) afdelingen</p> <p>Niet fout rekenen: numeros vertaald met enkelvoud</p>	
32	<p>Kolon 32 (regel 5) maximumscore 2 (kolon 33) ergo (kolon 33) rogo, domine, scribas, Dus/Daarom vraag ik / Welnu, ik vraag (u), heer/meester, dat u (mij) schrijft / om mij te schrijven</p> <p>Niet fout rekenen: dominus heerser/machthebber Niet fout rekenen: scribas jij schrijft rogare smeken rogare uitnodigen</p>	<p>1 0</p>

Vraag	Antwoord	Scores
33	<p>Kolon 33 (regel 5) maximumscore 1 Quid (kolon 32) debeam sequi welke regel ik moet / zou moeten volgen</p> <p>Niet fout rekenen: Quid wat</p>	
34	<p>Kolon 34 (regel 5-6) maximumscore 2 praesertim cum pertineat ad exemplum. vooral omdat het/dit/dat strekt/dient/voert tot (een) voorbeeld / een voorbeeld betreft / een precedent schept</p> <p>Niet fout rekenen wanneer als onderwerp van pertineat in de vertaling is genoteerd 'hij'. Niet fout rekenen: exemplum handelwijze / afschrikwekkend voorbeeld cum terwijl cum toen/wanneer/hoewel</p>	<p>1 0</p>
35	<p>Kolon 35 (regel 7) maximumscore 2 Secundum mandata mea fecit Sempronius Caelianus Sempronius Caelianus heeft gehandeld / zich gedragen overeenkomstig mijn instructies/opdrachten</p> <p>Niet fout rekenen: mandata mea vertaald met enkelvoud Niet fout rekenen: Caelianus van de gens Caelia/us / van Caelius Wanneer in kolon 24 een of meer scorepunten in mindering gebracht zijn vanwege de vertaling van Sempronius Caelianus, hier niet om dezelfde reden nog eens een of meer scorepunten in mindering brengen. Secundum mandata mea fecit heeft mijn instructies/opdrachten uitgevoerd/gedaan Secundum mandata mea fecit heeft meteen na mijn opdracht(en) gehandeld Secundum mandata mea fecit heeft voor de tweede keer mijn opdracht(en) uitgevoerd/gedaan Secundum succes Secundum opgevat als vorm van secundus Secundum opgevat als naam (bijvoorbeeld Plinius Secundus)</p>	<p>1 1 0 0 0 0</p>

Vraag	Antwoord	Scores
36	<p>Kolon 36 (regel 7) maximumscore 1 mittendo ad te eos, door/met hen naar u/jou te sturen</p>	
	<p>Niet fout rekenen: mittendo opgevat als mittens, tenzij vertaald met 'hoewel' om hen naar u/jou te sturen</p>	0
37	<p>Kolon 37 (regel 8) maximumscore 2 de quibus cognosci oportebit, over/van wie (er) onderzocht zal moeten worden / over/van wie het nodig zal zijn dat er onderzocht wordt</p>	
	<p>Niet fout rekenen: de quibus waarover Niet fout rekenen: de quibus (en) over/van hen / (en) daarover Niet fout rekenen: cognosci oportebit men zal moeten onderzoeken Niet fout rekenen: oportebit vertaald met onvoltooid tegenwoordige tijd Niet fout rekenen: oportebit het zal onvermijdelijk zijn / het is onvermijdelijk die onderzocht (zullen) moeten worden / over/van wie het nodig zal zijn dat ze onderzocht worden</p>	1
	<p>cognoscere vernemen / leren kennen</p>	1
	<p>oportebit het zal te verwachten vallen / het valt te verwachten</p>	0
38	<p>Kolon 38 (regel 8) maximumscore 2 an capitale supplicium meruisse videantur. of ze (niet) de doodstraf verdiend (zouden) blijken te hebben</p>	
	<p>Niet fout rekenen: of ze (niet) de doodstraf (zouden) blijken te verdienen</p>	
	<p>Niet fout rekenen: capitale supplicium hoofdstraf</p>	
	<p>Niet fout rekenen: videri lijken</p>	
	<p>Niet fout rekenen: videantur men vindt dat zij</p>	
	<p>meruisse videantur ze worden gezien dat ze / ze (zouden/zullen) gezien worden dat ze / men ziet / zou/zal zien dat ze verdiend hebben</p>	1
	<p>meruisse videantur ze verdiend hebben</p>	0

Vraag	Antwoord	Scores
39	<p>Kolon 39 (regel 9) maximumscore 2 Refert autem, voluntarii se obtulerint (En) dan is het van belang, of ze zich vrijwillig / als vrijwilliger(s) aangemeld / hun diensten vrijwillig / als vrijwilliger(s) aangeboden (zouden) hebben / vrijwillig / als vrijwilliger(s) verschenen (zouden) zijn</p> <p>Niet fout rekenen: autem verder/echter voluntarii vertaald als onderwerp se obtulerint opgevat als futurum exactum</p>	<p>0 0</p>
40	<p>Kolon 40 (regel 9) maximumscore 2 an lecti sint vel etiam vicarii dati. of (dat ze) opgeroepen zijn of zelfs/ook als vervanger(s) aangeboden/geleverd/gegeven (zijn)</p> <p>vicarii vertaald als onderwerp Wanneer ook voluntarii (kolon 39) vertaald is als onderwerp, hier niet nog eens aanrekenen.</p>	<p>0</p>
41	<p>Kolon 41 (regel 10) maximumscore 2 Lecti si sunt, inquisitio peccavit; Als ze opgeroepen zijn, heeft het selectiebureau verkeerd gehandeld</p> <p>Wanneer Lecti sunt op dezelfde manier onjuist is vertaald als lecti sint in kolon 40, hier niet nog eens aanrekenen.</p>	
42	<p>Kolon 42 (regel 10) maximumscore 2 si vicarii dati, penes eos culpa est als ze als vervanger(s) aangeboden/geleverd/gegeven zijn, is/licht de schuld/verantwoordelijkheid bij hen/d(i)egenen</p> <p>vicarii vertaald als onderwerp Wanneer vicarii op dezelfde manier onjuist is vertaald als in kolon 40 of als voluntarii in kolon 39, hier niet nog eens aanrekenen. Wanneer dati (sunt) op dezelfde manier onjuist is vertaald als dati (sint) in kolon 40, hier niet nog eens aanrekenen. penes niet opgevat als voorzetsel</p>	<p>0 0</p>

Vraag	Antwoord	Scores
43	<p>Kolon 43 (regel 10-11) maximumscore 1 qui dederunt; die ze aangeboden/geleverd/gegeven hebben</p>	
	<p>Niet fout rekenen wanneer in de vertaling het lijdend voorwerp niet is uitgedrukt. Wanneer dare in kolon 43 met dezelfde onjuiste betekenis is vertaald als in kolon 40 of in kolon 42, hier niet nog eens aanrekenen.</p>	
44	<p>Kolon 44 (regel 11) maximumscore 1 si ipsi, (kolon 45), venerunt, als ze zelf / uit eigen beweging gekomen/verschenen zijn</p>	
45	<p>Kolon 45 (regel 11) maximumscore 1 cum haberent condicionis suae conscientiam terwijl/hoewel ze zich bewust waren van hun (eigen) positie/situatie</p>	
	<p>Niet fout rekenen: cum toen/nadat cum omdat condicio voorwaarde condicionis suae de positie/situatie</p>	<p>0 0 0</p>
46	<p>Kolon 46 (regel 12) maximumscore 1 animadvertendum in illos erit. zal (er) opgetreden moeten worden tegen hen(zelf)</p>	
	<p>Niet fout rekenen: animadvertendum erit vertaald met onvoltooid tegenwoordige tijd</p>	

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 25 mei te accorderen.

Ook na 25 mei kunt u nog tot en met 8 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	Plinius, Epistulae 3.16.1-2 en 7-13
afbeelding 1	F.-A. Vincent, 1785
tekst 2	Martialis, Epigrammata 1.13
tekst 3	Plinius, Panegyricus 52.2-53.3
tekst 4	Martialis, De Spectaculis 2
tekst 5	Plinius, Epistulae 10.29 en 10.30
vraag 16	Statius, Silvae 1.1
vraag 17	Plinius, Epistulae 3.13.3, T. Peters, Plinius de Jongere, De brieven, Baarn 2001
vraag 20	Suetonius, De vita Caesarum, Nero 31.1-2, D. den Hengst, Suetonius, Keizers van Rome, Amsterdam 2003